

(ה) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֶּהָדָה וְחִסּוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
 עֲשִׂירָה בַּעֲשִׂירָה בְּחֹדֶשׁ לְיָרֵחָ אֶתְחִיאוּ
 רִישׁוֹ טַרְיָא :

כ"ט"י ◀ בַּעֲשִׂירֵי וְגו' נִרְאוּ רְאֵשֵׁי הַהָרִים • זה אב, שהוא עשירי למרחשון שהתחיל הגשם. ואם תאמר הוא אלול, ועשירי לכסלו שפסק הגשם, כשם שאמה אומר: "בחודש השביעי", סיון, והוא שביעי להפסקה. אי אפשר לומר כן, על כרחך, שביעי אי אמה מונה אלא להפסקה, שהרי לא פלו ארבעים יום של ירידת גשמים, ומאה וחמשים של תגברת המים עד אחד בסיון, ואם אמה אומר שביעי לירידה, אין זה סיון. והעשירי אי אפשר למנות אלא לירידה, שאם אמה אומר להפסקה והוא אלול, אי אמה מוצא "בראשון באחד לחודש חרבו המים מעל הארץ", שהרי מקץ ארבעים, משנראו ראשי ההרים, שלח את העורב, וכ"א יום הוחיל בשליחות היונה, הרי ששים יום משנראו ראשי ההרים עד שחרבו פני האדמה. ואם תאמר באלול נראו, נמצא שחרבו במרחשון והוא קורא אותו ראשון ואין זה אלא תשרי, שהוא ראשון לבריאת עולם, ולרבי יהושע הוא ניסן.

(ו) וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן
 הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה:

כ"ט"י ◀ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם • משנראו ראשי ההרים. את חלון התבה אשר עשה • לצהר (כ"ח), ולא זה פתח התבה העשוי לביאה ויציאה.

דעת זקנים מבעלי התוספות - עז והדר

היום, והא לך ששים יום מפסיקת תגבורת עד שנראו ראשי ההרים, כמו לפירוש רש"י, ו[מ]אחד באב שנראו עד אחד בתשרי, שיש ששים יום ביניהם, חרבו המים, כדכתיב **בראשון באחד לחודש חרבו המים**, חשוב ותמצא משנראו ראשי ההרים עד שחרבו המים ששים יום כמו פירוש רש"י. וכן מצאתי בסדר עולם (כ"ח) כמו שפירשתי, אמנם אין זה לשונו.

אבל קשה לי דמאחר שצריכים לומר שהיו אילנות על ההרים ונתראו קודם שנראו ההרים (כדפירש רש"י) [כדמפרש], מדוע לא כתוב יום ראית האילנות כמו שכתוב יום ראית ההרים, וכי תימא שלא נשאר שום אילן כי אם וית כדכתיב (לעיל כ"ח) וימח [את כל היקום אשר על פני האדמה] וגו', כי כן משתמע (לפרש) [לפירוש רש"י] דגבי ויטע כרם (להלן טו) שששנכנס נח בתיבה הכניס עמו חבילי זמורות (כ"ד לא יד, ע"ש). מכלל דלא נשארו אילנות, ומשום ראית אילן אחד לא כתוב יום ראיתו. מכלל מקום קשיא לי, מפני מה נשאר וית משאר אילנות. ואם תאמר שנשאר בזכות שעתידין לעשות מפירותיו שמן

יכולה להיות נחה על ההרים. לכך פירש (רש"י) [רבנו תם], ויהי מקץ ארבעים יום, שהתחילו המים לחסר. ולפי עניינת דעתי צריך לומר שהיו אילנות על ההרים שנראו כבר. וכן היה מעשה, ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום והוא אחד בסיון. והנה התיבה **בחודש השביעי**, בשבעה עשר בסיון, וארבעים יום אחר שהתחילו המים לחסר, ו**יפתח נח חלון התיבה**, והוא בעשרה בתמוז, ו**ישלח את העורב** מיד, ולא עשה שליחותו, והוא המתין שבעה ימים, ו**ישלח את היונה**, והיה שבעה עשר בתמוז, ולא מצאה היונה מנוח.

ואומר אני, שגם כמו לתחילת החורבן שהיה בשבעה עשר בתמוז, שהובקעה העיר, ולא מצאו בו מנוח ושראל שנקראו יונה. והמתין עוד שבעה ימים [ושלח עוד את היונה] ומצאה וית, כדכתיב **והנה עלה וית טרף בפיח**, ואותו היום צריך לומר שנראו ראשי האילנות. והמתין עוד שבעה ימים, וישלח עוד, והוא חודש עשירי שהוא אב, עשירי לירידה, באחד לחודש, ולא יספה שוב אליו עוד, כי מצאה מנוח על ראשי ההרים שנראו באותו

שלא נראו עד אלול, כשתחשוב ששים יום אחרי כן תמצאם פלים באחד במרחשון, וכן **בראשון באחד לחודש** (נראו וגו') **חרבו המים**, (מכאן) [ולפיכא] מאן דסבירא ליה (שהוא) [ש]מרחשון קרוי ראשון, אלא ודאי עשירי הוא אב, ובאחד בו נראו ראשי ההרים, וכשתחשוב ששים יום תמצאם פלים באחד בתשרי שהוא ראשון לרבי אליעזר, מכאן דשביעי הוא סיון ועשירי הוא אב, אם כן מהפסקת התגבורת דהיינו אחד בסיון, עד שנראו ראשי ההרים דהיינו אחד באב יש ששים יום, וחמש עשרה [אמות] למעלה מן ההרים היו המים, מכלל דבששים יום חסרו המים חמש עשרה אמות, דהיינו אמה בארבעה ימים, ואם כן בששה עשר ימים חסרו ארבע אמות, בששה עשר ימים משתחילו לחסר נחה על ההרים, ואם כן תמצא שהיתה משוקעת בפנים אחת עשרה אמות. כל זה פירש רש"י. וקשה הא דפירש **מקץ ארבעים יום ויפתח נח**, דהיינו משנראו ראשי ההרים, דאם כן היונה אשר שלח שבעה יום לאחר אותם ארבעים יום מדוע לא מצאה מנוח, והלא היתה